

[Chr. R. Christensen.]

56.000 kr.s grundbeløb falder bort; det sker formentlig i erkendelse af, at denne lovbestemmelse ikke mere har betydning, at tiden er løbet fra den, og jeg hilser dette med tilfredshed.

Derimod er forholdet det, at der er tinglyst i øjeblikket forkøbsret på ca. 800 mindre landbrugsejendomme; på dem vil man opretholde forkøbsretten, og jeg synes, det er et mærkeligt forhold. Jeg kan ikke forstå det rimelige i, at man opretholder forkøbsretten for de mindre ejendomme, når man sletter den for de større.

Dernæst foreslår man, at der skal kunne tinglyses forkøbsret på landbrugsejendomme af alle størrelser til formål, der ikke er skarpt afgrænsede. Man skriver „mindre jordbrug“ uden at fastslå, hvad disse jordbrug er. Jeg synes, erfaringerne fra praktiseringen af statshusmandslovens § 8 om forkøbsret viser, at denne bestemmelse både er overflødig og urimelig, besværlig og bekostelig; jeg må derfor mene, at en total afskaffelse af den må tilstræbes ved denne revision af vor jordlovgivning. Det er en plet på den hidtidige jordlovgivning, som jeg synes vi skal have fjernet.

Det tredje er, at man nu foreslår jordrentesystemet afviklet. Det er et system, der har givet anledning til stærk diskussion gennem næsten et halvt århundrede, og jeg kan med glæde konstatere, at man her foreslår, at de krav, som det konservative folkeparti til stadighed er gået ind for, nu tages til følge. Det har vist sig, at jordrentesystemet er uegnet i det praktiske liv, sådan som det har formet sig, og jeg takker, fordi man nu foreslår det afskaffet.

Ordningen foreslås afskaffet på den måde, at man kan frigøre sig for forpligtelsen mod at indbetale én gang grundværdien, og det foreslås endvidere, at der skal kunne ydes ordfondslån, som skal forrentes og afdrages med $\frac{4}{5}$ af grundværdien, af afløsningssummen. Det er en ting, som vi kan drøfte enkeltheder.

Det er bemærkelsesværdigt, at denne ordning foreslås også at skulle omfatte præstegårdsjord på jordrentevilkår. Jeg er enig i, at man ophæver jordrenteforpligtelsen. Man kan ikke med rimelighed forlange, at centrale områder, som matriklens nummer 1 i praktisk talt hver sogneby udgør,

skal ligge hen uden at have mulighed for at komme til anvendelse på tidssvarende måde, og jeg anerkender den stilling, flertallet af vore menighedsråd har indtaget til denne sag; det er en fornuftig og behersket stilling. Men når man foreslår, at de lån, der skal gives til afløsningssummen, skal gives af præstegårdens kapital, så synes jeg, at det er en betænkelig sag, og når man mener, at kun $\frac{4}{5}$ deraf skal forrentes og afdrages, er man her inde på en lovgivning, der har socialt sigte. Jeg vil mene, at det må være statens opgave at yde dette nedslag og ikke kirken; men også det kan vi forhåbentlig overveje.

Så kommer der endnu en ting, nemlig de nye udlånsregler. Her var det før sådan, at man gav statslån mod lav rente, og disse virkede nærmest som driftstilskud til de brug, der fik disse statslån. Nu foreslår man at give statslån mod en rente, der nærmer sig det normale, og det vil altså sige, at disse statslån nu nærmest skal være en slags etableringshjælp. Før fandt man, at 15 ha middelgod jord skulle være overgrænsen ved ydelse af statslån, og det vil sige, at det var en husmandslov, der var tale om, sådan som navnet jo også angav. Nu vil man give statslån til sammenlægning, supplering og bygningsudvidelse af ejendomme, der suppleres helt op til 45 ha, uanset bonitet; det vil sige, at man fra at have en husmandslov nu går over til en landbrugslov, en mere erhvervsbetonet lov, og dermed har statshusmandsloven skiftet karakter. Jeg kan hilse denne karakterændring med tilfredshed. Måske loven også skulle skifte navn. Man har talt om det, men det er for mig underordnet; det afgørende er indholdet og brugen, og der har været talt om, at man her skulle gå over til landbrugsnavn. Jeg vil dog tro, at hvis man skal ændre administrationen af vor jordlovgivning, skal man forud anvise veje, der enten er bedre eller billigere, og som i hvert fald ikke vil få vort administrationsapparat til at vokse urimeligt.

Medens der altså er klarhed med hensyn til overgrænsen for, hvornår der bør ydes statslån, er der nogen uklarhed, hvad angår undergrænsen. Der står i lovforslaget, at man kan — og jeg forstår: kun kan — yde lån, såfremt bruget derved opnår en sådan størrelse, at det på længere sigt må